

limbă literară. Traducătorul are un deosebit simț al limbii. Folosește un grai viu care își menține prospețimea și căldura și topește într-o frază de rezonanță românească forme personale sau termeni adoptați din textul slav. Nimic nu dă impresia unei limbi cărturărești artificiale.

Filologia nu a apucat să cerceteze și să valorifice cum se cuvenea acest text. Forme rare se găsesc aci foarte des, ca de pildă imperativul vechi al verbului a « umbla »: « Ia *blem* acum în pustie și vom vedea umbrarele vitejilor lui Hristos și nu vom vedea acolo întinderea corturilor, nici haine și alte *zăveze* (pinzeturi) lucii cu care fac umbră împăratului . . »¹ sau « *Blem* acum la cel domn neharinic . . »². Se pot încă nota cuvinte rare ca existență, fonetică sau semantică: *meserătate*³ (sărăcie), *a se încinde*⁴ (a se încinge, a se aprinde) *a cerși*⁵ (a cere: « cerșură împărat . . ») sau termeni care au persistat pînă azi în graiul popular, dispărînd din limba literară: *a se învrăsta*⁶ (a se învîrsta, a impestrița: « Căci cununa de ce se învrăstează cu tot felul de flori, de ce este mai frumoasă »).

Traducătorul are înclinare spre o expresie înmlădiată: *domolnicie*⁷, *mitarnic*⁸ (cel ce ia mită), *ocaianie*, *ocăinicie*⁹, *ocainic*¹⁰ (disperare, nenorocit), *ostenințe*, *pocăianie*¹¹ (pocăință), *prietnic*¹² (prieten), *scandălă*¹³ (enervare, scandal) etc.

Termenii slavoni sau de altă origine sînt folosiți în forme, care par perfect asimilate limbii românești: *a crăvi*¹⁴ (a lăuda: « fățarnicia se cînsteste și se crăvește »); *mozavirie*¹⁵ (piră: « să ne ferim de toate pizmele și mozaviriile »); *scopote*¹⁶ (petreceri: « Dar cum vei putea fi tu domn, dacă-ți vei da mintea cu totul spre scopote și spre jocuri ? »); *zatocenie*¹⁷ (pedeapsă, pierzare: « și-l dezbrăcară de hainele cele împărătești și-l scoaseră din cetate gol și-l trimiseră la zatocenie, care era departe într-un ostrov ») etc.

Se pot culege numeroase alte exemple. Opera merită un studiu lingvistic special.

Pentru a vedea în ce fel reușește să închege exprimarea românească din acest material divers de limbă, dăm un exemplu, luat mai mult la întimplare (e vorba, după o legendă, de conflictul dintre Avesalom și tatăl său David, regele Iudeii, de care fiul vrea să se scape):

« Nu este bun acest fapt ce a sfătuit Ahitofel, — îi spune lui Avesalom alt sfetnic —, pentru că tu bine știi că tată-tău și toți oamenii lui sînt toți viteji, buni și harnici la război

¹ *Învățăturile lui Neagoe*, ed. N. IORGA, p. 101.

² *Ibidem*, p. 190. Pentru alte forme de la acest imperativ vezi AL. ROSETTI, *Istoria limbii române*, VI (București, 1946), p. 202; ed. nouă, București, 1956, p. 150.

³ *Ibidem*, p. 329; și « miser » (p. 7).

⁴ *Ibidem*, p. 320.

⁵ *Ibidem*, p. 23.

⁶ *Ibidem*, p. 314.

⁷ *Ibidem*, p. 278.

⁸ *Ibidem*, p. 23.

⁹ *Ibidem*, p. 172, 219, 231.

¹⁰ *Ibidem*, p. 247, 254.

¹¹ *Ibidem*, p. 7.

¹² *Ibidem*, p. 209.

¹³ *Ibidem*, p. 205.

¹⁴ *Ibidem*, p. 128.

¹⁵ *Ibidem*, p. 92.

¹⁶ *Ibidem*, p. 188.

¹⁷ *Ibidem*, p. 169.